

Panel diskusija

Uključenje građana i građanki u društveni i politički život putem zastupanja prava na peticije i predloge

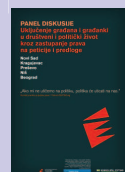
Panel diskusije „Uključenje građana i građanki u društveni i politički život putem zastupanja prava na peticije i predloge” održane su u pet gradova Srbije u periodu od 25. maja do 15. juna 2010. godine. Panel diskusije su organizovane u okviru istoimenog projekta koji realizuju Komitet pravnika za ljudska prava - YUCOM i Fondacija Hajnrih Bel - HBS, a koji je podržan od strane Delegacije Evropske unije u Srbiji.

Cilj panel diskusija je stvaranje konstruktivnog dijaloga između predstavnika organa javne vlasti i građana i građanki o modelima ostvarivanja ustavnog prava na podnošenje peticija i predloga. Konstruktivnim dijalogom otklonile bi se samo neke od nedoumica koje postoje:

- da li organi javne vlasti imaju procedure koji uređuju odgovaranje na peticije i druge predloge
- kakva su iskustva organa javne vlasti sa postupanjem po peticijama i drugim predlozima
- koje su glavne prepreke za davanje odgovora na peticije i predloge.

Relevantna mišljenja i preporuke dobijene tokom panel diskusije biće korišćene za pripremu neophodnih promena pravne regulative. Sve učesnice i učesnici panel diskusija biće važni činioци na putu poboljšanja jedne izuzetno važne demokratske procedure u Srbiji i na ovaj način će aktivno učestvovati u njenim demokratskim reformama.

U Skupštini Vojvodine, 25.05.2010. godine održana je prva panel diskusija „Uključenje građana i građanki u društveni i politički život putem zastupanja prava na peticije i predloge”.

Nakon sprovedenog istraživanja pravne regulative koja uređuje stvariranje ovih ustavom zagarantovanih prava, i održavanja 5 radionica sa predstavnicima nevladinih organizacija, sindikata i šire javnosti u Beogradu, Nišu, Preševu, Kragujevcu i Novom Sadu, došlo se do zaključka da ne postoji pravni okvir koji reguliše ova prava, kao i da praksa postupanja po peticijama i predlozima građana pokazuje na veliki stepen ignorisanja ovog prava od strane organa javne vlasti.

Panel diskusije se održavaju u istim gradovima u kojima su održane radionice, tako da učesnici radionica mogu da se informišu o rezultatima akcije slanja peticija i predloga koja je izvršena nakon radionica. Panel diskusije bi trebalo da pruže mogućnost svim ključnim akterima (organima javne vlasti, nezavisnim telima i nevladinim organizacijama) da unaprede saradnju na lokalnom nivou u cilju ostvarivanja prava na peticije i predloge, a naročito da se obezbedi odgovoranje na podnete peticije i predloge od strane organa javne vlasti.

Kao uvodničari u panel diskusiju govorili su Milan Đukić-Odbor za predstavke i predloge Skupštine Vojvodine, Katarina Jozić- YUCOM, Wolfgang Klotz-HBS, Vesna Pešić-Narodna Skupština Srbije, Novak Vučo-YUCOM. Moderator panel diskusije bio je Milan Antonijević – YUCOM.

Na panel diskusiji bili su prisutni: poslanici i predstavnici službi Skupštine AP Vojvodine¹, Fond za razvoj neprofitnog sektora APV², Fond za razvoj AP Vojvodina³, Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje⁴, Pokrajinski sekretarijat za rad zapošljavanje i ravnopravnost polova⁵, Pokrajinski sekretarijat za arhitekturu, urbanizam i graditeljstvo⁶, JP „Zavod za izgradnju grada“⁷, opštine Bač⁸ i predstavnici nevladinih organizacija Vojvođanski klub, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Esperanca, NDNV-a, novinari i zainteresovani građani.

Milan Đukić
Član Odbora za predstavke i predloge Skupštine AP Vojvodina

Milan Đukić prezentovao je rad je Odbora za predstavke i predloge Skupštine Vojvodine. Odbor je do sada održao 11 sesija ali je radio i na terenu i, kako kaže Đukić, ima odličnu saradnju sa

Kancelarijom pokrajinskog ombudsmana, s čijim je predstavnicima pre pola godine obilazio zatvore po Vojvodini. On je kritikovao 14 opština u Vojvodini, koje još uvek nemaju Odbor za predstavke i predloge. Naveo je da je Odbor Skupštine Vojvodine za predstavke i predloge u ovoj godini dobio ukupno 40 predstavlki, a najviše njih se odnosi na probleme sa neisplaćenim zaradama, sa povezivanjem radnog staža, sa penzijama u bivšim jugoslovenskim republikama.

¹ Aleksandar Rajonjić, Vislavski Leona, Nenad Borović, Milan Đukić, Gordana Stajić. Svetlana Popadić-Ležimirac, Sanja Šifliš

² Ruža Helać

³ Snežana Repac

⁴ Snežana Babić-Kekez

⁵ Lidija Bikar

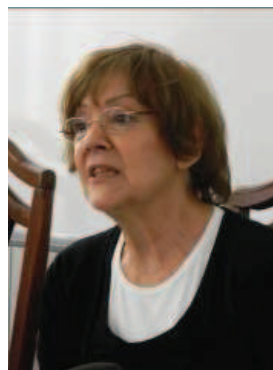
⁶ Sanja Čiplić

⁷ Marijan Petrović

⁸ Elena Turanski

Milan Đukić je izjavio da su članovi odbora ustanovili da u zatvorima i u neuropsihijatrijskim ustanovama u Vojvodini postoje problemi sa kršenjem ljudskih prava zatvorenika i pacijenata. Tako, zatvori u Vojvodini su “prenaseljeni” a neuropsihijatrijske ustanove su često smeštene u potpuno neodgovarajuće i stare objekte. Naveo je da je objekat neuropsihijatrijske ustanove u Kovinu podhitno potrebno rekonstruisati, jer se u uslovima koji trenutno tamo vladaju, uza sav trud osoblja, ne mogu postići odgovarajući rezultati u lečenju. Prema njegovim rečima, zatvorenici se često krše ljudska prava jer im se ne dodeljuje branilac po službenoj dužnosti, u slučajevima kada prekrše zatvorsku disciplinu. “Oni ne dobijaju braniocce, iako za te prekršaje dobijaju oštre kazne”, rekao je Đukić. On je ocenio da Srbija zbog takve prakse može da ima problema pred Evropskim sudom za ljudska prava.

Vesna Pešić
Narodna poslanica

Narodna poslanica Vesna Pešić ocenila je da su mehanizmi neposredne demokratije u Srbiji na veoma niskom nivou. Ona je kazala da su građanske peticije osamdesetih godina prošlog veka u Srbiji mnogo više nego danas potresale državne strukture, iako je tad na vlasti bio nedemokratski režim.

Zbog peticija nisu hapšeni ljudi, ali su se podaci o njima obrađivali i unosili u dosijee, što je poslanica iznela iz ličnog iskustva.

–Danas u Srbiji vlada potpuna tupost u odnosu na ono što građani imaju da kažu kroz političke peticije, iako postoji više kanala kroz koje se takvi zahtevi mogu čuti, od onih formiranih na lokalnim nivoima vlasti do institucije ombudsmana, ili, pak, preko političkih stranaka – rekla je Vesna Pešić.

Oblici neposredne demokratije ugroženi su i time što, faktički, predstavnička demokratija u Srbiji nije postavljena na demokratskim osnovama. Ona je istakla da je veliki problem to što je uvođenjem institucije blanko ostavki Ustavom Srbije došlo do raskida veze narodnog poslanika s problemima koji muče građane.

– Član 102 Ustava dao je partijama slobodu da određuju ko će biti poslanici, kakav će biti njihov položaj i kako će oni delovati u republičkom parlamentu. Apsurdno je da je trenutno od 250 poslanika – njih 60 iz samog centra

Beograda, dok neke oblasti Srbije nemaju svog predstavnika u parlamentu – napomenula je ona, i dodala da Poslovnik o radu Skupštine Srbije dodatno uskraćuje prava poslanika jer ih onemogućava čak i u tome da postavljaju poslanička pitanja i učestvuju raspravi bez prethodnog odobrenja šefa poslaničke grupe.

Vesna Pešić je navela i da Odbor Skupštine Srbije za peticije i predloge nije održao nijednu sednicu od 2007. godine, „tako da niko nije ni mogao razmatrati žalbe građana koje ipak pristižu u parlament“. Za potrebe panel diskusije, poslanica Vesna Pešić je zatražila od skupštinske službe izveštaj o pristiglim predstavkama građana. Izveštaj pokazuje tendenciju opadanja priliva predstavki, što su u skupštini objasnili postojanjem institucije ombudsmana. Međutim, pre bi se moglo reći da je ovakav trend posledica nefunkcionisanja Odbora za predstavke i predloge. Naime, on je konstituisan tek 10. maja 2010. godine.

Vesna Pešić je naglasila da na dnevni red Skupštine Srbije nikada nije stavljen ni jedan od zakonskih predloga nevladinih organizacija, kao ni jedan predlog zakona koji je uputila Skupština Vojvodine.

Određeni poslanici otvorili su kancelarije u nekim gradovima uz pomoć američkog Nacionalnog demokratskog instituta koje posećuju jednom do dva puta mesečno. Građani mogu direktno da komuniciraju sa poslanicima u kancelarijama, međutim problem je što se njihov rad ne vidi ukoliko opštinska vlast u gradu nije iz iste stranke kao i poslanici.

Katarina Jozić
Komitet pravnika za ljudska prava

Katarina Jozić je istakla da su prava na peticije i predloge jako bitna za demokratsko društvo, a da bi eventualni zakon kojim bi se regulisalo ostvarivanje ovih prava doprineo ulasku srpske uprave u Evropski upravni prostor koji karakterišu principi predvidivosti, otvorenosti i efikasnosti. Ovim zakonom bi se omogućio dvosmeran uticaj uprave i

građana, a identifikovanje stvarnih potreba i odgovaranje na njih, uticalo bi na efikasnost rada državnih organa.

Jozićeva je istakla da je pravo na peticije i predloge zagarantovano Ustavom Srbije, kao davanje odgovora na njih, ali da je analizom pravnog okvira od strane YUCOM-a utvrđeno da ne postoje definisane procedure za ostvarivanje ovih prava. U Srbiji ne postoji poseban propis koji bi na opšti način regulisao ostvarivanje ovog prava, dok u Crnoj Gori postoji zakon koji na opšti način reguliše ovu oblast u delu obaveza državnih organa za postupanje po peticijama i predlozima. Međutim, kako ističe Jozićeva, ni organizacioni propisi (Zakon o Vladi, Poslovnik Vlade, Zakon o državnoj upravi, Zakon o javnim preduzećima i sl) ni procesni ne uređuju postupanje po peticijama i predlozima. Takva situacija doprinosi da se pokušaji građana da utiču na javne politike dodatno obeshrabruju. Pored toga, građani se suočavaju sa problemom određivanja nadležnosti organa. Ona je istakla da se ovaj problem može prevazići kroz ustanovljavanje jedne zajedničke službe, koja bi mogla da kanališe peticije i predloge. Tu ulogu, kada su pitanju zahtevi najvišim državnim organima mogao bi da vrši i služba Odbora za predstavke i predloge.

Kako ističe Jozićeva, YUCOM je došao na ideju da testira postupanje organa po peticijama i predlozima. U februaru su održane radionice u 5 gradova Srbije, na kojima je YUCOM pružao pravnu pomoć u sastavljanju predloga i peticija. One su upućene 9. marta, a 9. maja napravljen je presek odgovora. Jedino je odbornica iz Kragujevca odgovorila na obraćanje građanke koja je dala konstruktivan predlog za rešavanje nasilja na ulicama među maloletnicima. Međutim, sam odgovor bio je da će biti prosleđen drugom odboru pokazuje da čak i uz pravnu pomoć, teško odrediti nadležnost odbora. Zato je potrebno da postoji određeno telo kojima se svi mogu obratiti.

Wolfgang Klotz
Predsednik Hondacije Hajnrih Bel za jugoistočnu Evropu

Govor Wolfganga Klotza

„U paragrafu o političkim partijama, nemačkog Ustava navodi se sledeće: Političke partije doprinose formiranju političke volje društva. To je njihov ustavni zadatak u odnosu na državu i društvo i zbog toga su one suštinski deo parlamentarne demokratije.“

Taj doprinos političke partije daju kroz politički program – zato što je program partije sačinjen od niza predloga o osnovnim odlukama koje društvo mora da donese u vezi sa svojom budućnošću, načinom života, ekonomskim principima i prioritetima u zajedničkom socijalnom životu.

Ukoliko pogledamo situaciju u Srbiji, verovatno ćemo doći do zaključka da ključni kriterijum po kojem se razlikuju partije nije u njihovim programima, već pre u individuama. Javnost političke partije identifikuje pre sa osobama nego sa političkim predlozima o tome kako rešavati bazične potrebe ovog društva i njegovih građana/ki. Šta više, političari/ke se često percipiraju/doživljavaju kao oportunisti/kinje, tj. kao osobe spremne da promene koncept svog programa u odnosu na prilike na političkoj sceni, vođeni/e strategijama za održavanje na vlasti ili osvajanje moći.

Istina je da je osvajanje vlasti i održavanje na poziciji moći esencijalni zadatak i funkcija političkih partija u demokratiji. To bi, međutim, trebalo da bude proces – kao što i navodi nemački ustav – formiranje političke volje društva. To bi trebalo da bude proces u kome političari/ke iz partija ubeđuju većinu građanstva da su ideje i predlozi njihove partije nude najbolji način za rešavanja problema i interesa društva. Ukoliko pitate ljude po Srbiji da rangiraju svoje prioritete što se tiče potreba i interesa, verovatno biste dobili odgovore poput:

- Reforma obrazovnog sistema i poboljšanje infrastrukture u školama i univerzitetima;
- Reforma zdravstvenog sistema, njegova modernizacija i dostupnost za sve (bez mita);
- Briga o stambenom pitanju i javnoj infrastrukturi;
- Briga o okolini i ekologija;

Ukoliko pogledamo javne rasprave među političkim partijama u Skupštini ili u medijima, dobijamo utisak da političari/ke diskutuju o drugačijim temama – uglavnom onim koje oni definišu kao „nacionalni interes“. Kad je nešto nacionalni interes, taj kontekst zapravo znači da su to pitanja zbog kojih svi pravi interesi građanstva moraju da budu ostavljeni po strani.

Demokratija, u smislu civilnog učešća u formiranju budućnosti društva, suočena je sa još jednom opasnošću koja je, manje ili više, uobičajena za sve demokratije danas: određene suštinske sfere

društvenog života (recimo penzioni sistem, bankarski sistem, zdravstveni sistem) postaju toliko kompleksne da samo profesionalne tehokrate mogu da iznađu rešenja za postojeće probleme koji ugrožavaju te socijalne sisteme. Šta bi onda mogao da bude građanski doprinos procesu donošenja odluka u tim sferama gde je neophodan nivo stručnog znanja?

Proces integracije Srbije u EU već je inicirao veliki broj zakonodavnih projekata širom države i iniciraće ih sve više što se proces integracija bude brže odvijao. Ipak, većina ovih zakona biće usvojena bez ikakvog civilnog učešća i bez javnih političkih debata o tome. Od srpskog društva se zahteva da veruje u pretpostavku da ono što je dobro za države članice EU verovatno je dobro i za Srbiju.

Dakle, postoje mnogi faktori koji utiču na proces isključivanja građanstva iz procesa donošenja političkih odluka. I sve to se ipak dešava u periodu izgradnje demokratije – taj proces još nije dovršen. Bez ikakve sumnje, u Srbiji je najjači faktor rasprostranjeno nepoverenje u državne institucije (prema proceni EBRD⁹-a, nivo nepoverenja je okvirno 50% prema predsedniku, 65% prema Skupštini i 72% prema političkim strankama).

Ono što izaziva isključenje građanstva iz procesa donošenja političkih odluka jeste frustriranost. Veliko razočaranje građanstva je, na kraju krajeva, upravo taj element što ih potom sprečava da se uključe u politički život. Društvo, razume se, ne može da bude uspešno bez učešća građana i građanki. Njemu su, dakle, potrebne forme, procedure i načini da bi se građanstvo uključilo u proces donošenja političkih odluka, a da se ti načini pri tom ne svode na njihovo učešće kroz političke partije.

Srbiji su potrebni instrumenti i procedure neposredne demokratije – i te inicijative neposredne demokratije se nikako ne smeju iznova remetiti. Našim projektom i internet platformom želimo da ponudimo jedan od tih načina i pružimo mogućnost građanima i građankama da se uključe u javni život i učestvuju u donošenju političkih odluka. Duboko verujemo da svako izražavanje društvene odgovornosti bilo kog građanina, odnosno građanke, predstavlja vrlo vredan čin i da je svaka pomoć u tome dobrodošla.

Od samih početaka demokratije – može se reći od Platonove „Države“ – postojalo je veliko nepoverenje u

⁹ EBRD – European Bank for Reconstruction and Development

kapacitete takozvanih „običnih ljudi“, odnosno u njihovo učešće u procesima rukovođenja. I danas se model parlamentarne i reprezentativne demokratije može na neki način tumačiti kao kompromis napravljen usled tog nepoverenja. Ukoliko analiziramo neka evropska društva (i ne samo ona bivša socijalistička), uviđamo da u mnogim zemljama postoji ozbiljna opasnost od širenja populizma. Ukoliko bi danas Orban u Mađarskoj inicirao referendum sa pitanjem da li treba vratiti smrtnu kaznu, verovatno bi dobio veliku većinu pozitivnih odgovora. Ukoliko pogledamo Berlusconijevu Italiju ili vidimo koliki broj radikalnih nacionalista iz različitih država danas sedi u Evropskom parlamentu – svuda populistički političari/ke tvrde da oni predstavljaju „glas naroda“ i da su stoga prave demokrate.

Veoma je važno istaći da neposredna demokratija u stvari predstavlja upravo suprotnost populizmu. Njen zadatak jeste učešće i uključivanje što većeg broja građana/ki u javni politički život, dok se populizam uglavnom bavi mobilizacijom većine zarad isključivanja drugog dela društva. Dok neposredna demokratija uvek radi na tome da ohrabri građanstvo, podstiče ga da bude aktivno, populizam uvek ima tendenciju da kroz pritisak većine i zloupotrebu moći zastraši deo društva. Neposredna demokratija može da bude dodatak reprezentativnoj demokratiji – u tom slučaju građani/ke bi mogli da učestvuju u kreiranju politika kao suvereni – ukoliko misle da nisu dovoljno dobro predstavljeni ili ukoliko smatraju da predstavnička i izvršna tela zloupotrebljavaju demokratski legitimitet.

Neposredna demokratija predstavlja način da građanstvo predstavi svoje interese, ali kako bi bili uspešno zastupljeni, ti interesi moraju da se tiču ne samo onih individualnih, već onih koje celo društvo deli. Stoga je neophodno inicirati javne debate o tim interesima, njihovim prioritetima i važnosti, legitimnosti, načinima realizacije kroz zakonodavstvo ili administraciju. Dok populizam ima za cilj osvajanje moći kako bi se ona koristila nad drugima, neposredna demokratija ima za cilj da ograniči moć u korist prava pojedinca/ke i manjina.

Istina je da politika postaje sve kompleksnija stvar. Stoga i naša internet platforma može da se razvija u različitim pravcima. Zbog toga pozivamo specijaliste/kinje da podele svoja znanja i drugima analiziraju i objasne zakonodavne inicijative. Takva objašnjenja i analize će biti veoma dobrodošle. Ovo

je poziv na zajedničku podršku u slučaju pritužbi, predloga i inicijativa. Ko god predaje/formuliše pritužbu u vezi sa kršenjem (ljudskih) prava nije jedina osoba koja trpi određenu vrstu nepravde. Ovo je dakle takođe i poziv na solidarnost i udruživanje u naporima da se odbrane prava. I na kraju, naša internet platforma trebalo bi da bude i mesto za prikupljanje različitih amandmana i inicijativa u cilju promena u svim sferama javnog života namenjenih političkim akterima/kama i to na jedan konstruktivan način – tako da ih podstiču da budu hrabriji i unose promene.

Uglavnom su akteri u svim javnim institucijama svesni sopstvenih slabosti i mana. To je i razlog zašto su u Ujedinjenom Kraljevstvu, Francuskoj, Španiji i Nemačkoj uvedene internet stranice koje omogućavaju direktnu komunikaciju između građanstva i državnih institucija i njima rukovode državni parlamenti. Jednog dana kada Narodna skupština Republike Srbije od nas zatraži da joj prepustimo internet platformu, kada nas uveri da je u interesu građana/ki da to učinimo, mi se nećemo ustručavati da internet platformu prepustimo Skupštini.

Veoma smo zahvalni predstavništvu Evropske komisije u Srbiji što su nam omogućili da napravimo ovu internet platformu i da iniciramo sve procese koje sam pomenuo. Nadamo se da će građani i građanke Srbije prihvatiti ovu internet platformu i iskoristiti je na najbolji mogući način.“

Novak Vučo
Komitet pravnika za ljudska prava

Novak Vučo je predstavio *Istraživanje o poznavanju instrumenata za uključivanje građana u kreiranju javnih politika* koje je za potrebe projekta sprovedeno u periodu februar - mart 2010. godine. Cilj istraživanja je bio da ispita neophodnost pravnog regulisanja i promocije instrumenata neposredne demokratije kroz analizu znanja građana o postojećim instrumentima. Rezultati istraživanja su rezultat odgovara ispitanika iz 5 gradova Srbije. Poziv nevladinim organizacijama da učestvuju na radionicama o peticijama i predstavkama u Novom Sadu, Kragujevcu, Preševu, Nišu i Beogradu upućen je od strane Fondacije Heinrich Boll putem interneta - direktno na 250 e-mail adresa. Učesnicima radionica nije najavljeno sprovođenje istraživanja. Pre edukativnog dela, na samom početku radionica, učesnici su pozvani

da popune *Upitnike za rad*. Ukupno 64 učesnika i učesnica koji su se odazvali na radionice su u potpunosti odgovorili na upitnike. Upitnik za rad sadrži pet pitanja koja predstavljaju kombinaciju *otvorenog* i *zatvorenog tipa*. Pitanja su postavljena tako da se odgovorima stekne uvid u teorijska znanja i praktična iskustva o upotrebi instrumenata neposredne demokratije. U nastavku je izvršena prezentacija analize odgovora na svako pitanje ponaosob.

Nenad Borović
Predsednik Skupštine opštine Ruma i poslanik Skupštine Vojvodine

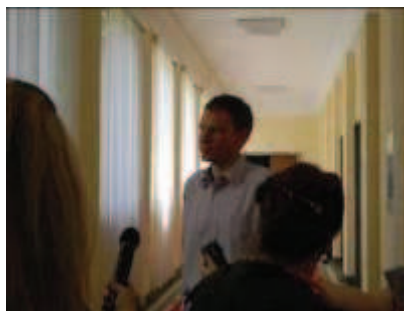
Nenad Borović istakao je da se u njegovoj opštini građani obraćaju odbornicima, te da oni prosleđuju nadležnim organima predstavke. On je izrazio svoju zabrinutost zbog

privođenja na informativni razgovor podnosioca peticije u opštini Ruma koji su potpisali peticiju za smenu jedne učiteljice.

Inače, samu peticiju koju je potpisalo više od 800 građana su odbornici prosledili Pokrajinskom sekretarijatu za obrazovanje koje je uvažilo peticiju građana.

Ono sto nas zabrinjava je neprimerena reakcija tužilaštva po prijavi da su građani koji su potpisali peticiju bili obmanuti u pogledu sadržaja peticije, koja je, u stvari, bila veoma jasna.

Videti: <http://www.youtube.com/watch?v=JJajCByb32U>
<http://www.autonomija.info/kloc-prioriteti-gradana-i-politicara-nisu-jednaki.html>
<http://www.autonomija.info/pesic-ustav-odvojilo-poslanike-od-gradana.html>
<http://www.dnevnik.rs/node/23759>
http://rtv.rs/sr_lat/drustvo/pravo-na-peticije-koje---niko-ne-uvazava_191319.html

Milan Antonijević
Komitet pravnika za ljudska prava

koji je bio moderator ove sesije na pocetku je ukratko opisao projekat koji se

provodi pod pokroviteljstvom Delegacije Evropske Unije, kao i trenutno stanje sa Odborom za predstavke i peticije Narodne skupštine Republike Srbije o kome je Vesna Pešić kasnije opsirnije govorila. Naime, navedeni Odbor je svoj poslednji sastanak održao 2007. godine. Tek nedavno, nakon sto su YUCOM i Fondacija Hajnrih Bel već uveliko bili u kampanji ozivljavanja ustavom zagrantovanog prava na peticije i predstavke, odbor je ponovo konstituisan i YUCOM se nada da će ubuduće uspeti da ostvari sa njim blizu saradnju. Prve najave saradnje sa ovim Odborom nam daju nadu da će se uspostaviti most između građana i institucija.

Antonijević je sumirao i da su iskustva sa reakcijom tužilaštva i informativnim razgovorima sa potpisnicima peticije iz Rume o kojima je govorio predsednik opštine Ruma nešto što nas u svakom slučaju mora zabrinuti i što podseća na iskustva koja je Vesna Pešić imala osamdesetih godina. Takvi primeri mogu biti i jesu obeshrabrujući i nikako neće doprineti da se građani ubuduće aktivno uključe u proces donošenja odluka putem potpisivanja peticija i drugih vidova obraćanja državnim organima koji su ovde predstavljeni. Antonijević je naveo da će YUCOM reagovati kako bi se sprecilo dalje sikaniranje potpisnika peticije od strane tužilaštva i policije.

U raspravi je istaknut i značaj medija koji mogu biti taj nadzorni mehanizam i primoravati državne organe da adekvatno reaguju na peticije, predstavke, preporuke. Takodje, Antonijević je istakao da je ohrabrujuće sto su pojedini novinari prisustvovali citavoj sesiji i govori nam o tome da je moguće imati paznju medija sa temom koja nije senzacionalistička, već je tema koja je u domenu neposredne demokratije i razrade samog ustavnog prava na peticije i predloge.

Komitet pravnika za ljudska prava (YUCOM) je dobrovoljno, stručno, nevladino udruženje za zaštitu i unapređenje ljudskih prava, shodno opšteprihvacenim civilizacijskim standardima, međunarodnim konvencijama i domaćem pravu. Više o YUCOM-u možete saznati na web prezentaciji www.yucom.org.rs

